

УЧИТЕЛІВІ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ

Анжела ШМАРОВОЗ,*учителька англійської мови Ніжинської гімназії № 5
Ніжинської міської ради Чернігівської області***ПРОЄКТНА ДІЯЛЬНІСТЬ НА
УРОКАХ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ
В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ НУШ**

Анотація. У статті розглянуто методику впровадження проєктної діяльності на уроках англійської мови в початкових класах Нової української школи. Авторка аналізує психолого-педагогічні особливості молодших школярів та обґрунтовує ефективність методу проєктів як інструменту формування ключових компетентностей. Особливу увагу приділено практичним кейсам реалізації тематичних проєктів, таких як «Healthy Eating», «Animals Around the World», «Safety Rules» тощо. Визначено роль учителя як фасилітатора навчального процесу та окреслено переваги інтегрованого підходу в навчанні іноземної мови.

Ключові слова: НУШ, проєктна діяльність, англійська мова, початкова школа, комунікативна компетентність, інтегроване навчання, діяльнісний підхід.



Трансформація сучасної освіти в Україні в межах концепції «Нова українська школа» (НУШ) вимагає від учителя іноземної мови перегляду традиційних підходів до навчання. Сьогодні пріоритетом є не просто накопичення мовного матеріалу (лексичних одиниць чи граматичних структур), а здатність учня застосовувати ці знання в реальних життєвих ситуаціях. У цьому контексті проєктна діяльність постає

одним із найбільш ефективних методів, що забезпечує реалізацію діяльнісного та особистісно-орієнтованого підходів.

Актуальність обраної теми зумовлена необхідністю подолання мовного бар'єру в дітей молодшого шкільного віку та підвищення їхньої мотивації до вивчення англійської мови. Проєктна робота дозволяє перетворити урок на простір для творчості, де мова стає засобом досягнення конкретної мети – створення продукту (плаката, лепбука, моделі чи презентації).

Метою статті є узагальнення методичних рекомендацій та презентація практичного досвіду організації проєктної роботи в 1–4 класах, що сприяє гармонійному розвитку комунікативних навичок учнів.

Проектна технологія не є новою в педагогіці, проте в умовах НУШ вона набуває нових сенсів. В основі методу лежить концепція «learning by doing» (навчання через дію), яка якнайкраще відповідає психологічним особливостям дітей 6–10 років. У цьому віці переважає наочно-образне мислення, а пізнавальний інтерес стимулюється можливістю проявити самостійність.



Використання проектів на уроках англійської мови дозволяє вирішити низку важливих завдань:

– **когнітивний розвиток** (дитина вчиться шукати, відбирати та систематизувати інформацію);

– **соціалізація** (групові проекти розвивають навички співпраці, уміння домовлятися та розподіляти ролі);

– **мовна практика** (лексика засвоюється природним шляхом у процесі обговорення етапів роботи над проектом);

– **міжпредметна інтеграція** (теми проектів часто перегукуються з курсом «Я досліджую світ», мистецтвом та математикою).



Вивчення англійської мови в початковій ланці освіти сучасні методисти розглядають як найбільш сприятливий період для формування іншомовної бази. Розробці та впровадженню інноваційних технологій навчання в початковій школі присвячені праці таких вчених, як В. Редько, С. Роман, Т. Бичківська, Ю. Лінінська, Л. Москалюк, О. Кужель. Їхні наукові пошуки корелюють із концепціями західних фахівців, зокрема К. Річардса та Т. Роджерса, які акцентують увагу на важливості вибору методичного інструментарію, що відповідає віковій специфіці молодших школярів.

Саме в контексті такого інструментарію особливого значення набуває проектна технологія, яка дозволяє перетворити процес навчання на активну творчу діяльність. Зважаючи на особливості концентрації уваги та потребу дітей у швидкій зміні видів роботи, для початкової школи найбільш доцільними є короткотермінові проекти (мініпроекти), які можна реалізувати протягом одного або двох уроків. Це дозволяє утримувати увагу учнів та забезпечує швидке досягнення видимого результату, що є критично важливим для підтримки відчуття дитиною ситуації успіху.

Ефективність проектної діяльності в початковій школі безпосередньо залежить від чіткої структурованості процесу та розуміння вчителем своєї ролі на кожному етапі. На відміну від традиційного навчання, де педагог є головним джерелом інформації, у проектній роботі він перетворюється на фасилітатора, консультанта та натхненника. Першим етапом є підготовчий, під час якого вчитель має не лише запропонувати цікаву тему, а й створити відповідний лексичний фундамент. Неможливо вимагати від учнів другого чи третього класу створення проекту, наприклад, про тварин, якщо вони ще не володіють базовими конструкціями для опису зовнішності чи середовища проживання. Тому кожен проект має логічно завершувати вивчення певної лексичної теми.

Наступний етап – планування та безпосередня реалізація. Тут важливо забезпечити дитину необхідними ресурсами: від роздаткових матеріалів та шаблонів до візуальних опор на дошці. У молодшій школі ми часто практикуємо творчі проекти, де

мовленнєва діяльність поєднується з малюванням, вирізанням або конструюванням. Це дозволяє зняти психологічне напруження, адже дитина фокусується на творчому процесі, мимохіть відтворюючи засвоєні англійські структури. Робота може бути як індивідуальною, що сприяє самовираженню, так і груповою, де закладаються основи soft skills та вміння працювати в команді.

Завершальним і найвідповідальнішим етапом є презентація та рефлексія. Для учнів початкової школи важливо, щоб їхню роботу побачили та оцінили. Публічний виступ, навіть якщо він складається з кількох простих речень, є потужним інструментом подолання мовного бар'єру. Учитель має створити атмосферу доброзичливості, де кожна спроба висловитися іноземною мовою сприймається як успіх. Рефлексія ж допомагає дітям усвідомити, чого саме вони навчилися і що їм сподобалося найбільше, що формує навички самоаналізу вже з раннього віку.



Теоретичні напрацювання знаходять своє найкраще відображення в практичній діяльності, яку ми реалізуємо в освітньому просторі Ніжинської гімназії № 5. Саме в живому спілкуванні з учнями молодших класів стає зрозуміло, що проєкт – це не просто завершальне завдання, а захоплива подорож у світ мови. Розпочинаючи серію тематичних проєктів, ми ставимо за мету передусім інтеграцію знань. Наприклад, під час роботи над темами «Healthy Eating» та «My Favourite Dish», англійська мова перестає бути лише предметом у розкладі, а стає інструментом для обговорення щоденних звичок. Учні перших та других класів із захопленням створюють свої «Healthy Lunch Boxes», де кожне намальоване яблуко чи сендвіч супроводжується першими впевненими фразами іноземною мовою. Це дозволяє дитині відчувати практичну цінність вивченого, адже про свою улюблену страву хочеться розповісти



кожному. Такі заняття часто перетворюються на мініпрезентації кулінарних уподобань, де через гру «I like / I don't like» формується не лише лексичний запас, а й культура харчування.

Не менш важливим для самовираження дитини є проєкт «My Home». У межах Нової української школи ми відходимо від стандартного опису типових кімнат і пропонуємо дітям стати

архітекторами власного простору. Використовуючи підручні матеріали або техніку колажу, учні створюють макети своїх осель. Це дає змогу природно відпрацювати прийменники місця та назви меблів, адже дитина описує те, що створила власноруч. Кожна «Room of My Dream» стає маленьким особистим світом, про який учень розповідає з гордістю. Такий підхід стимулює візуальне сприйняття мови, що є критично важливим для молодшого шкільного віку, коли слово має бути нерозривно пов'язане з конкретним образом.



Особливий емоційний відгук викликає проєктна робота на тему «Animals Around the World». Тут ми залучаємо елементи дослідницької діяльності, коли учні 3–4 класів готують повідомлення про тварин різних континентів. Створення «Animal Map» або тематичних лепбуків дозволяє дітям відчувати себе частиною великого світу. Важливо, що в процесі підготовки вони вчаться працювати з інформацією: обирати найцікавіші факти про середовище проживання чи особливості вигляду диких тварин. Використання інтерактивних методів, таких як перегляд коротких англійських відео про природу з наступним обговоренням у межах проєкту, значно розширює горизонти сприйняття мови.

Одним із найбільш значущих у контексті виховання свідомого громадянина є проєкт «Safety Rules». В умовах сучасності знання правил безпеки є життєво необхідним, а вивчення їх англійською мовою додає заняттям особливої актуальності. Учні створюють власні дорожні знаки, малюють карти безпечного шляху до школи та формують правила поведінки в класі чи на ігровому майданчику. Використання модальних дієслів «must» та «mustn't» у цьому проєкті відбувається не через сухі граматичні вправи, а через усвідомлення відповідальності за власну безпеку та безпеку оточення. Такий підхід робить урок англійської мови змістовним та соціально орієнтованим, що повністю відповідає цінностям НУШ та запитам сучасної громади нашого міста.



Аналізуючи результативність упровадження проєктної діяльності, варто зауважити, що цей підхід суттєво змінює динаміку взаємодії в класі. Спостереження за навчальним процесом учнів 1–4 класів нашої гімназії демонструють, що робота над проєктами, наприклад, «Healthy Eating» чи «Safety Rules», дозволяє дитині вийти за межі ролі пасивного слухача. Молодші школярі стають активними творцями освітнього контенту, що є одним із фундаментів концепції Нової української школи. Практика показує, що навіть сором'язливі учні, які зазвичай відчують труднощі під час фронтального опитування, у процесі створення власного проєкту «Animals Around the World» або «My Home» розкриваються значно сміливіше. Це пояснюється тим, що увага зміщується з мовної форми на зміст та матеріальний результат діяльності. Дитина прагне пояснити, чому саме цей колір вона обрала для своєї кімнати чи які правила безпеки вважає найголовнішими (мовлення під час цієї форми роботи є природним інструментом комунікації).

Важливим аспектом успіху проєктної методики є використання цифрових інструментів та наочності, що відповідає інтересам сучасного покоління. В умовах змішаного або дистанційного навчання, які стали викликом для педагогів Чернігівщини, проєкти набули нових форм. Ми інтегруємо інтерактивні плакати та віртуальні дошки, де діти можуть розмішувати свої роботи, коментувати проєкти однокласників та обмінюватися ідеями. Це не лише підтримує інтерес до предмета, а й формує цифрову компетентність змалечку. Робота над темою «Safety Rules» в англомовному контексті стає особливо значущою, оскільки вона поєднує мовну підготовку з елементами цивільного захисту та соціальної відповідальності, що є надзвичайно актуальним для безпечного середовища нашої гімназії.

Отже, можемо стверджувати, що проєктна діяльність на уроках англійської мови в початковій школі є потужним засобом реалізації інтегрованого підходу. Вона дозволяє гармонійно поєднати розвиток чотирьох видів мовленнєвої діяльності – аудіювання, говоріння, читання та письма – у межах єдиної змістової лінії. Результати нашої роботи підтверджують, що завдяки проєктам підвищується рівень мовленнєвої ініціативності учнів, покращується запам'ятовування лексичних одиниць та формується позитивне ставлення до вивчення іноземної мови як до цікавого та корисного процесу. Перспективи подальших розвідок у цьому напрямі вбачаємо в розширенні тематики проєктів та глибшій інтеграції з природничо-математичними дисциплінами, що сприятиме всебічному розвитку особистості молодшого школяра в умовах сучасної української освіти.

Література

1. Кравчук Л. В. Навчання іноземних мов у загальноосвітній школі України (друга половина ХХ століття): дис... канд. пед. наук : 13.00.01. Тернопіль, 2013. 279 с.
2. Лосєва О. Ю. Використання досвіду Сполучених Штатів Америки щодо раннього навчання іноземної мови у викладанні англійської мови у початкових класах сучасної України. Розвиток сучасної освіти: теорія, практика, інновації: зб. матеріалів II Міжнар. наук.-практ. конф. К.: Міленіум, 2016. С. 156–157.
3. Нагач М.В. Застосування методу проєктів у вивченні іноземних мов. Вісник Чернігівського національного педагогічного університету імені Т.Г. Шевченка. Серія: Педагогічні науки. Чернігів: ЧНПУ, 2012. Вип. 101. С. 235–238.